

PRIPRAVLJENOST ZA VSTOP V ŠOLO

Pred odhodom otrok v prvi razred vedno govorimo o njegovi pripravljenosti na šolsko okolje in šolski proces. Na to spremembo pa mora biti pripravljena tudi družina, učitelji, šole, lokalno okolje in sistem na državni ravni. Pripravljenost na vstop v šolo je namreč koncept, ki združuje več dejavnikov, ne le otrokovo kronološko starost (Marjanovič Umek, 2022). Pomembno je torej, da tudi odrasli sprejememo zaključek vrtčevskega obdobja kot pozitivno spremembo in naraven proces ter na način otroku nudimo ustrezno oporo. Tako kot pri uvajanju v vrtec, kjer je ključnega pomena zaupanje staršev do vrtca in vzgojiteljic za uspešno uvajanje otroka v vrtec, imajo starši podobno vlogo tudi pri "uvajanju" v prvi razred.

KAKOVOSTEN PREHOD

Temeljni cilj pri prehodu otrok iz vrtca v osnovno šolo je podpora otrokom, da se v novem okolju dobro počutijo in da postopoma razvijejo veščine sobivanja med vrstniki in v novih pogojih (Zore in Zupanc Grom, 2023).

Avtorici Zore in Zupanc Grom (2023) poudarjata tudi, da o kakovostnem prehodu lahko govorimo takrat, ko skrbimo za dobre in povezujoče odnose med učiteljem in učencem, med vzgojiteljem in otrokom, med šolo in starši, med vrtcem in šolo. Na prehod se moramo pravočasno pripraviti, da omogočimo časovni okvir za prilagajanje. Na prvi dan vstopa v novo okolje pa moramo poskrbeti, da se prvošolci počutijo varno in sprejeto, da dobijo prave informacije in doživijo občutek ugodja.

SPLOŠNE INFORMACIJE

- Osnovna šola meseca februarja vpišuje v 1. razred za naslednje šolsko leto otroke, ki bodo v koledarskem letu, v katerem bodo začeli obiskovati šolo, dopolnili 6 let.
- OŠ si pridobi podatke o šoloobveznih otrocih iz pristojnega ministrstva (Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport) in jih povabi na vpis.
- Če želite vpisati otroka v OŠ, kjer ni vaš šolski okoliš, se morate na vpis zglasiti v OŠ, kamor so vas povabili. Tam dobite informacije o prepisu na drugo OŠ. O tem se med sabo dogovorita matična in OŠ, kamor želite starši vpisati otroka.
- Otroku se lahko začetek šolanja na predlog staršev, zdravstvene službe oziroma na podlagi odločbe o usmeritvi odloži za eno leto, če se ugotovi, da otrok ni pripravljen za vstop v šolo. V tem primeru se ob vpisu otroka v OŠ ugotavlja pripravljenost otroka za vstop v šolo (Republika Slovenija, e-uprava).

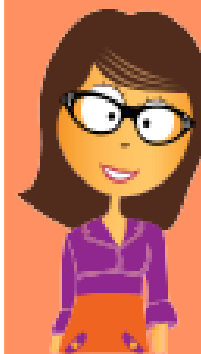
VIRI

Cotič Pajntar, J., in Zore, N. (2018). Priporočila za uspešen prehod otrok iz vrtca v šolo. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
Novak, N. in Vršič, V. (2022). Sodelovanje s starši. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
Marjanovič, U., Pripravljenost otroka za šolo ali pripravljenost šole za otroka, revija Razredni pouk, 2/2022, str 3-7.
Zore, N. in Zupanc Grom, R. (2023). Prehod iz vrtca v šolo - česa ne gre spregledati in čemu velja posvetiti pozornost. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Mehek prehod iz vrtca v šolo

INFORMACIJE ZA STARŠE

Odhod v šolo je velik korak tako za otroka kot tudi za starše. V ta namen smo skupaj zbrali nekaj osnovnih informacij, ki jih je dobro poznati preden otrok vstopi v prvi razred.

Zasebni vrtec

Dobra teta

Zgibanko je za vas pripravila Tamara Bastarda,
dipl. vzgojiteljica predšolskih otrok

ZADNJE LETO V VRTCU IN NJEJOVA VLOGA PRI ZAGOTAVLJANJU MEHKEGA PREHODA V ŠOLO

Za uspešen prehod iz vrtca v šolo je pomemben dejavnik trikotnik sodelovanja: vrtec, družina, šola. Vloga vrtca je, da:

- zagotovi srečanja med starši, svetovalnimi delavci, vzgojitelji, kjer razpravljajo o vprašanih vezanih na pripravljenost otroka na šolo;
- strokovni delavci staršem predstavijo načine spremljanja razvoja njihovih otrok ter starše seznanijo z napredkom na posameznih kurikularnih področjih;
- starše pravočasno obvesti, če otrok potrebuje dodatno pomoč oziroma pomoč zunanjih strokovnjakov;
- zagotavlja možnost povezovanja s šolo (obisk šole, prisotnost učiteljice na roditeljskem sestanku v vrtcu);
- zagotavlja šoli informacije o otroku, ki bodo v podporo uspešnemu prehodu, a le v soglasju s starši (Čotič Pajntar in Zore, 2018).

IZKUŠNJE VZGOJITELJIC

"V skupini smo velik poudarek dali predvsem na fino motoriko-pincetni prijem, ki je zelo pomemben za pisanje. Pri tem sva spodbujali tudi starše. Veliko smo reševali tudi različnih delovnih listov, da otrok točno ve, kaj naloga zahteva od njega in da sva lahko preverjali, kako razume navodila. Pripravili sva več dejavnosti, ki vključujejo barvanje, rezanje s škarjami, saj je tega tudi v šoli zelo veliko. Močno pa sva jih tudi spodbujali pri projektu Palček bralček, ki je super trening za predstavitve knjig v šoli. Poudarek smo namenili tudi samostojnosti pri higienskih opravilih. Pri urejanju in pri skrbi za svoje stvari. Včasih so dobili kakšno domačo nalogo, da sva lahko videli, če so si jo zapomnili. Črk se nikoli nismo učili namensko, le individualno, če je kdo kazal interes.

Trudili sva se tudi, da sva staršem podajali informacije o razvoju njihovih otrok in sposobnostih. Največkrat so se pojavili skrbi glede koncentracije, če bodo zmožni slediti učnim uram in kako bo z razumevanjem navodil. Tudi otroci, ki so na tem področju morda imeli težave, so v šoli potrebovali malo več časa, da so se adaptirali, potem pa je šlo naprej brez posebnosti.

Potrebno pa je vedeti, da je vrtec v osnovi namenjen igri in raziskovanju otrok, v njihovo igro pa potem vpeljemo elemente in razvijanje veščin, ki jim bodo koristile v šoli."

(Sanja, diplomirana vzgojiteljica predšolskih otrok)

VLOGA STARŠEV

Na otrokovo celostno podporo ob prehodu v šolo imajo zelo pomemben vpliv tudi starši. Med starši in šolo (oziroma učitelji) mora biti prisotno spoštovanje, zaupanje, dvosmerna komunikacija, podpora in deljenje odgovornosti.

V domačem okolju pa je pomembno, da starši otroku nudijo podporo na fizičnem in čustvenem področju, na primer:

- skrb za počitek, varnost in pozornost;
 - ureditev kotička za šolsko delo;
 - smiselna razporeditev časa za igro, zabavo, učenje.
- Prav tako pa morajo starši nuditi podporo tudi na psihičnem področju:
- pri sprejemanju porazov in uspehov;
 - pri deljenju prepričanj in idej;
 - pri spremljanju uspešnosti otroka pri šolskem delu in dajanje pomena njegovemu trudu;
 - pri zavedanju svojih močnih in šibkih področij (Novak in Vršič, 2022).

IZKUŠNJE STARŠEV

"Meni je bilo pomembno samo, da svojih otrok nisem obremenjevala z odhodom v šolo na način, da že poznata vse črke, številke ... To je naloga šole. Nismo že v maju/juniju kupovali torbe in ves čas poudarjali, kaj bo, ko bo šola. Najbolj pomembno se mi zdi, da otroka naučim samostojnosti, da se zna sam pripraviti, da pozna svoje stvari in zna za njih skrbeti. Ter, da mu nudim podporo pri izvajanju dejavnosti za razvoj fine motorike, ker le te vodijo v pravilno držo svinčnika. Vse ostalo, še posebej kar se tiče znanja, to pa pride s prvim septembrom."

(Brigita, mamica dveh šolarjev)

"Pri mojih dveh otrocih mi je bilo najbolj všeč to, da so jih v vrtcu na vstop v šolo pripravljali preko igre. Otroci res niso bili nič obremenjeni.

Kot mami pa mi je bil največji izziv to, kako se bo moj sin znašel v šoli, saj je bil zelo nežen. Pa se je potem zelo hitro vklopil in veliko pridobil na področju samozavesti."

(Ana, mamica dveh otrok)

VLOGA ŠOLE

Za uspešen prehod otrok iz vrtca v šolo, mora tudi šola upoštevati nekaj ključnih dejavnikov. Učitelji in strokovni delavci morajo poznati razvojne značilnosti in značilnosti učenja otrok v tem razvojnem obdobju. Prav tako mora prepoznavati individualne razlike v razvoju med podobno starimi otroki. Namreč, če želimo zagotoviti kontinuiteto razvoja je prvi predpogoj dobro poznavanje otrok. V prvih mesecih šolskega leta bi zato poudarek moral biti na pripovedovanju, pogovarjanju, gradnji socialnih odnosov, skupnem branju, likovnem izražanju... gre namreč za področja, kjer se otroci počutijo varne. Socialno vključene, miselno angažirane in za področja, ki so mu poznana iz vrtčevskega okolja. Otroci morajo začutiti, da so sprejeti, da se spoštuje njihova identiteta in potrebe ter da sta podprti njihova ustvarjalnost in učenje na njim lasten način. Predvsem pa je tudi v šolskem prostoru potrebno dovolj časa nameniti igri (Marjanovič Umek, 2022).

Učitelji morajo otrokom nuditi podporo na kognitivnem področju, npr.:

- z različnimi pristopi poučevanja;
 - navajanje učencev na rutine in organizacijo učenja;
 - oporo za šolsko delo in delo doma.
- Obenem pa nudijo podporo tudi na psihosocialnem področju npr. po:
- pozornosti, spoštovanju, samospoštovanju;
 - varnosti, redu, pripadnosti;
 - zabavi, svobodi, druženju, dobrem počutju;
 - reševanju izzivov, ustvarjalnosti (Novak in Vršič, 2022).

IZKUŠNJE UČITELJIC

»Učenci prihajajo iz različnih okolij, kar pomeni, da imajo za seboj različne spodbude in različne danosti. Menim, da je pomembno, da se otroke ustrezno pripravi na šolo, pri čemer veliko vlogo igrajo predvsem starši. Otrokom morajo približati misel, da je šola pomembna, da se bodo tam naučili veliko novega in da je šola zabavna in igriva, da bodo spoznali veliko novih, super prijateljev. S tem jim pomagamo, da izgubijo nepotreben strah. Prvi dan naj bo poseben, da jim bo za vedno ostal v spominu, ker gre za velik dogodek in pomembno prelomnico. V drugem koraku pa je potrebno omeniti še nekaj glede otrokovih sposobnosti, veščin in predznanja, ki ga potrebujejo ob vstopu v prvi razred. Zaželeno je, da imajo otroci osvojene osnovne korake samostojnosti - oblačenje (zapenjanje zadrge), obuvanje (predvsem zavezovanje vezalk na čevljih), skrb za osebno higieno in osebne predmete, prehranjevanje s priborom (ustrezna uporaba noža). Glede predznanja in veščin, ki jih potrebujejo prvošolci pa bi povedala sledeče. Priporočamo, da otrok pred vstopom v šolo pridobi spretnost rezanja s škarjami, grafomotorično spretnost (osnove držanje pisala, risanje preprostih črt), spretnost lepljenja z lepilom (da pravilno nanašajo lepilo in v ustrezni količini) ter da znajo rokovati s knjigami (orientacija v zvezku oziroma knjigah, kje se knjiga začne, kje je nova prosta stran). Znanje abecede, zapisovanje črk ni tako ključnega pomena, ker se vsi učimo od začetka in je nekatere otroke, ki že zapisujejo črke potrebno »preučiti«, da črke zapisujejo v črtovje. Poleg vsega naštetega pa moramo omeniti še področje socialnih spretnosti - kako se pogovarjamo z vrstniki, kako se medsebojno povežemo, da znamo tudi drugim zaželeto dobro in se z njimi veselimo. Omenjene veščine niso pomembne samo v prvem razredu ampak so to veščine, ki so pomembne za življenje na splošno. K temu seveda dodamo še prepoznavanje lastnih občutkov in čustev ter, kako se o čustvih pogovarjamo ter jih izražamo na socialno sprejemljiv način.«

(učiteljica Tjaša)